KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 17. maj 1982

om rentetilskud i forbindelse med eksportkreditter ved eksport fra Frankrig til Grækenland efter dette lands tiltrædelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab

(Den franske tekst er den eneste autentiske)

(82/364/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 93, stk. 2, første afsnit,

efter i overensstemmelse med ovennævnte artikel at have givet de interesserede parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I

den 1. januar 1981 blev Grækenland medlem af Det europæiske økonomiske Fællesskab; fra den dato finder traktatens bestemmelser om statsstøtte anvendelse på Grækenland og på handelsforbindelserne mellem dette land og de ni; før den dato kunne de ni ved finansiering af eksport af kapitalgoder anvende de kreditvilkår, der er opnået international enighed om i forbindelse med »arrangementet vedrørende retningslinjer for offentligt støttede eksportkreditter« (»consensus«), som Det europæiske Fællesskab tilsluttede sig, da Rådet den 4. april 1978 vedtog en beslutning herom; den beslutning er baseret på traktatens artikel 113 og vedrører kreditter i forbindelse med eskport til tredjelande;

de vilkår og rentesatser, der er aftalt i »consensus«, er afhængige af BNI pr. indbygger i modtagerlandene, som er opdelt i 3 kategorier: de rige lande, lande i mellemgruppen, de fattige lande;

da Grækenland, som i forvejen deltager i denne »consensus«, tiltrådte Det europæiske økonomiske Fællesskab, fik landet automatisk ændret sin status og rykkede fra mellemgruppen op i gruppen af rige lande, for hvilke rentesatserne er en smule højere; OECD, der varetager sekretariatet for »consensus«, skulle derfor fra alle deltagerne i »consensus« have underretning om tidligere indgåede forpligtelser, som disse deltagere havde bundet sig til vedrørende eksportkreditter i forbindelse med salg af kapitalgoder til Grækenland, og hvor kontrakterne fortsat forhandledes og endnu ikke var afsluttet;

den situation, der opstod ved Grækenlands tiltrædelse, blev flere gange [1] drøftet i Rådets gruppe til koordinering af politikken med hensyn til kreditforsikring, garantier og finanskreditter (»eksportkreditforsikringsgruppen«), som udelukkende, har kompetence i spørgsmål vedrørende eksportkreditter til tredjelande [2]; på gruppens møde den 13. marts 1980 fremførte Kommissionens repræsentant, at EØF-traktatens artikel 92 skulle finde anvendelse fra den 1. januar 1981 for Grækenlands vedkommende. Der skulle ikke opstå problemer, for så vidt angik transaktioner, der var aftalt og gennemført før denne dato. Med hensyn til tidligere indgåede forpligtelser i form af tilbud, afgivet som led i igangværende forhandlinger om kontrakter, som endnu ikke var afsluttet på tiltrædelsesdatoen, kunne man forestille sig, at Kommissionen ved bedømmelsen af sådanne sager ville anvende et godtroskriterium;

på mødet i eksportkreditforsikringsgruppen den 11. november 1980 viste det sig, at medens to medlemsstater havde sørget for ikke at have indgået forpligtelser, der gik ud over den 31. december 1980, havde andre medlemsstater indgået forhåndsforpligtelser, der gik ud over denne dato;

der blev foreslået et kompromis, som gik ud på, at artikel 92 ikke ville blive anvendt for kontrakter undertegnet før den 28. februar 1981, men på grund af Frankrigs indstilling blev dette forslag opgivet, idet Frankrig fandt denne frist for kort; da gruppen på sit møde den 11. december 1980 [3] konstaterede, at meningsforskellene fortsat gjorde sig gældende, erklærede Kommissionens repræsentant, at Kommissionens tjenestegrene i medfør af traktatens artikel 92 og 93 forbeholdt sig ret til i hvert enkelt tilfælde at undersøge forpligtelser, der blev indgået efter den 1. januar 1981;

da den tyske regering den 23. februar 1981 anmodede Kommissionen om dispensation for en række kontrakter på et el-værk under henvisning til, at den

[1] Jf. 5921/80, CCG 18 af 25. 3. 1980, 11248/80, CCG 56 af 17. 11. 1980.
[2] Jf. gruppens mandat, EFT nr. 66 af 27. 10. 1960, s. 1339/60.
[3] Jf. 12461/80, CCG 75 af 16. 12. 1980.

franske regering fastholdt sit tilbud om rentetilskud, konkluderede Kommissionen, at en sådan dispensation ikke kunne imødekommes, da der var tale om fundamentale EF-politiske principper; dette standpunkt blev meddelt den tyske regering (1) samt de andre medlemsstater (2), samtidig med at Kommissionen advarede om, at den ville benytte sine beføjelser ifølge traktaten til at gennemtvinge dette standpunkt;

på et møde i eksportkreditforsikringsgruppen den 6. maj 1981 oplyste den tyske delegerede, at Frankrig fortsat tilbød rentetilskud for kreditter både i forbindelse med de kontrakter, som Kommissionen allerede havde udtalt sig om, og en række andre kontrakter; den franske delegerede kunne bekræfte dette;

den 12. maj 1981 besluttede Kommissionen derfor at indlede proceduren i traktatens artikel 93, stk. 2 (3), over for de forhåndsforpligtelser, som den franske regering havde indgået med virkning indtil den 30. juni 1981 om anmeldt til OECDs sekretariat; i overensstemmelse med ovennævnte bestemmelser blev alle medlemsstaterne (4) og alle øvrige interesserede parter (5) anmodet om at fremsætte deres bemærkninger;

II

i de bemærkninger, som den franske regering fremsendte til Kommissionen, blev det fremført, at da Kommissionen tøvede med at tage et klart standpunkt, måtte medlemsstaterne træffe foranstaltninger til at beskytte deres interesser; som det fremgik af flere af delegationernes udtalelser i Rådets gruppe, var det afgivelsen af løftet og ikke indgåelsen af kontrakten, der stiftede den kreditforsikringsmæssige forpligtelse; under drøftelserne i Rådets gruppe var der ikke fundet nogen praktisk løsning på spørgsmålet om tidligere indgåede forpligtelser;

den franske regering fremførte desuden, at Kommissionen ved principielt at acceptere eksistensen af tidligere indgåede forpligtelser over for Grækenland erkendte, at disse var i overensstemmelse med Romtraktaten. Når Kommissionen på mødet i eksportkreditforsikringsgruppen den 11. november 1980 erklærede, at den ville være rede til at anse tidligere indgåede forpligtelser for gyldige indtil den 28. februar 1981 for at undgå en række vanskeligheder, som medlemsstaterne havde påpeget, erkendte den, at overgangsordninger i form af tidligere indgåede forpligtelser ikke var uforenelige med traktaten i Grækenlands tilfælde;

den franske regering var derfor af den opfattelse, at hvis man erkendte princippet om tidligere indgåede forpligtelser, var definitionen af gyldighedsperioden ikke et principspørgsmål, men et gradsspørgsmål; derfor havde spørgsmålet kunnet undersøges på baggrund af almindelig praksis i medlemsstaterne;

de franske myndigheder havde strengt overholdt almindelige retsprincipper, når de gik ind for, at deres tidligere indgåede forpligtelsers gyldighedsperiode skulle afpasses efter deres garantiløfter, nemlig seks måneder, der er at betragte som en kontraktmæssig forpligtelse over for den forsikrede; seks måneder var også i almindelighed den periode, som alle parterne var enige om ved tidligere ændringer af »consensus«; en to-måneders periode kunne derfor kun betragtes som et vilkårligt kompromis, rent bortset fra at den var af ringe handelsmæssig interesse;

den franske regering fremførte endelig, at Kommissionen ikke kunne kritisere forsøgene på at nå til enighed om en rimelig overgangsperiode og samtidig nægte at løse problemet omkring ensartede konkurrencevilkår for eksportørerne i EF og i tredjelande på en sådan måde, at der blev taget hensyn til medlemsstaternes ønsker;

nogle medlemsstater fremsendte bemærkninger, der støttede Kommissionens standpunkt; en medlemsstat fandt det især nødvendigt, at Kommission sikrer sig, at dens holdning respekteres, og at alle medlemsstaterne indtager samme holdning, da der ellers vil kunne opstå særdeles betydelig konkurrencefordrejning mellem medlemsstaterne;

III

Kommissionen indledte proceduren i traktatens artikel 93, stk. 2, over for 121 tidligere indgåede forpligtelser, som den franske regering havde bundet sig til med hensyn til kreditter til nedsat rente til fransk eksportsalg til Grækenland med udløb den 30. juni 1981; før Kommissionen har vedtaget en endelig beslutning, kan den franske regering i henhold til traktatens artikel 93, stk. 3, ikke gennemføre støtteforanstaltningen, hvilket ifølge Kommissionens oplysninger heller ikke er sket; den dato, hvor de tidligere indgåede forpligtelser udløb, er overskredet; den franske regering hævdede imidlertid i telex af 11. juni 1981,at den havde ret til fortsat at tilbyde kreditter med rentetilskud i forbindelse med eksportsalg til Grækenland efter tiltrædelsen; desuden er indrømmelse af kreditter med nedsat rente i handelen mellem medlemsstaterne fortsat et vigtigt spørgsmål; Kommissionen er derfor af den opfattelse, at det ved en negativ beslutning i medfør af artikel 93, stk. 2, er nødvendigt at erklære disse støtteforanstaltninger uforenelige med fællesmarkedet, selv om udløbsdatoen for de 121 tidligere indgåede forpligtelser, som var anledningen til, at proceduren blev indledt, er overskredet;

(1) Telex nr. 216134/IV af 16. 3. 1981 til Forbundsrepublikken Tysklands faste repræsentation.
(2) Telex nr. 217492/IV af 20. 3. 1981 til de øvrige landes faste repræsentationer.
(3) SEC (81) 753 af 12. 5. 1981.
(4) SG (81) D/6623.
SG (81) D/6700.
(5) EFT nr. C 136 af 5. 6. 1981, s. 2.

IV

siden Grækenland blev medlem af De europæiske Fællesskaber, har traktatens bestemmelser om støtte fundet anvendelse på dette land og i forbindelserne mellem Grækenland og de andre medlemsstater; statsstøtte, som sætter en virksomhed i en medlemsstat i stand til at tilbyde en vare til en pris, der er kunstigt lavere end den, der udbydes af konkurrenter fra andre medlemsstater, som ikke modtager støtte, fordrejer konkurrencen, idet visse virksomheder eller produktionen af visse varer stilles gunstigere end andre, hvilket påvirker handelen mellem medlemsstaterne; sådan støtte er derfor uforenelig med fællesmarkedet efter traktatens artikel 92, stk. 1; støtte til sænkning af rentesatsen på kreditter til finansiering af salg af varer produceret i en medlemsstat med henblik på eksport til en anden udgør eksportstøtte;

med hensyn til eksportstøtte i intern handel i Fællesskabet har Kommissionen altid været af den opfattelse, at sådan støtte er uforenelig med fællesmarkedet i henhold til traktatens artikel 92, stk. 1, og at den ikke kan omfattes af nogen af de undtagelser, der er fastsat i denne artikels stk. 3; De europæiske Fællesskabers Domstol støttede dette standpunkt i sin dom i de forenede sager 6 og 11/69 (fransk præferencesats for rediskontering), og Kommissionen har gentagne gange bekræftet dette standpunkt; især da Rådet vedtog »consensus«-beslutningen, fik Kommissionen i Rådets protokol optaget følgende erklæring:

»den har altid anset den eksportstøtte, som medlemsstaterne yder i forbindelse med deres indbyrdes relationer, for at være uforenelig med fællesmarkedet i henhold til traktatens artikel 92;

denne beslutning, som har hjemmel i artikel 113, og som vedrører eksportkreditter til tredjelande, ændrer ikke denne holdning; navnlig kan den ikke legitimere den støtte, hvormed medlemsstaterne søger at anvende de i nævnte beslutning fastsatte kreditvilkår til fordel for deres transaktioner med andre medlemsstater;

Kommissionen forbeholder sig under alle omstændigheder ret til inden for rammerne af de beføjelser, der tillægges den ved artikel 92 i traktaten, at træffe de nødvendige foranstaltninger for at bringe støtten til ophør, såfremt den stadig eksisterer, eller, såfremt medlemsstaterne ønsker at indføre nye støtteordninger, at forbyde dem«;

datoen for Grækenlands tiltrædelse med alt, hvad dette indebærer, var kendt i det mindste fra den 28. maj 1979, hvor tiltrædelsestraktaten blev undertegnet; med hensyn til statsstøttereglerne blev det officielt bemærket i februar 1977 (på den tredje samling på stedfortræderniveau i forbindelse med tiltrædelsesforhandlingerne mellem EF og Grækenland den 28. februar 1977, CONF-GR/10/77), at Grækenland ikke havde fundet det nødvendigt at anmode om nogen særlige tilpasnings- eller overgangsforanstaltninger med hensyn til EØF-traktatens støtteregler, og at disse regler ville finde anvendelse på Grækenland straks efter tiltrædelsen; ingen medlemsstat tog forbehold i den anledning; endvidere gjorde Kommissionen klart rede for sit standpunkt på kreditforsikringsgruppens møde den 13. marts 1980; det franske argument om, at Kommissionen var længe om at fastlægge sit standpunkt, er derfor ikke relevant; den franske regering havde rigelig tid til at gøre det fornødne for at sikre, at de franske kompetente myndigheder respekterede dette standpunkt og ikke indgik kontraktmæssige forpligtelser vedrørende eksportsalg til Grækenland efter datoen for Grækenlands tiltrædelse; de øvrige medlemsstater havde ingen problemer hermed;

Kommissionens principielle standpunkt ændredes ikke af, at man i november 1980 regnede med en overgangsperiode på to måneder, hvilket i realiteten var en periode på mere end tre måneder fra mødedatoen; denne periode, i hvilken Kommissionen ikke nødvendigvis ville intervenere, skulle give de officielle kreditforsikringsorganer i medlemsstaterne lejlighed til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at tilpasse sig den nye situation;

det skal også påpeges, at Rådets eksportkreditforsikringsgruppes kompetence er begrænset til problemer vedrørende koordinering af medlemsstaternes aktiviteter i deres samkvem med tredjelande, og at det udelukkende er Kommissionen, der har kompetence med hensyn til anvendelsen af traktatens statsstøtteregler;

at De europæiske Fællesskabers medlemsstater har indgået indbyrdes forpligtelser, som pålægger dem en strengere disciplin end tredjelande, er et iboende træk ved Fællesskabet;

hvis man genindførte eksportstøtte i EF, ville det betyde, at man gik bort fra princippet om fællesmarkedets enhed, hvilket betyder, at eksport til andre medlemsstaters markeder ikke skulle behandles anderledes end indenlandsk transaktioner; da der pr. definition ikke kan ydes eksportstøtte på hjemmemarkedet, ville dette desuden føre til en situation, hvor indenlandske konkurrenter ville blive stillet væsentligt ringere end deres konkurrenter fra andre medlemsstater, hvilket er en situation, der hurtigt kunne føre til en mere generel brug af driftsstøtteordninger, herunder støtte til fremme af indenlandske virksomheders salg;

»Consensus«, som harmoniserer kreditvilkårene, men ikke støttebeløbene, er en pragmatisk løsning på konkurrencen med hensyn til kreditvilkår på interna-

tionalt plan, men ordningen udgør ikke en tilfredsstillende model til anvendelse i EF ; ordningen tager ikke hensyn til, at de ulemper, som høje rentesatser kan medføre for nogle virksomheder i EF, normalt opvejes af andre faktorer, der er af betydning i virksomhedernes omkostningsstruktur, og som er til deres fordel ; accepterede man, at virksomheder i en medlemsstat fik kompensation for en ufordelagtig omkostningsfaktor, kunne dette hurtigt føre til, at man i andre medlemsstater fandt det nødvendigt at kompensere for andre ufordelagtige omkostningsfaktorer som f. eks. lønniveau eller bidrag til sociale sikringsordninger, hvilket ville være en accept af generel driftsstøtte ; dette strider mod traktatens artikel 92, ifølge hvilken fravigelse fra det generelle princip om støtteforanstaltningers uforenelighed med fællesmarkedet kun accepteres for støtte, der bidrager til opnåelsen af et af de i undtagelsesbestemmelserne anførte mål —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING :

Artikel 1

Det rentetilskud for kreditter, som Den franske Republiks regering tilbød indtil juni 1981 til at finansiere salget af franske varer til Grækenland efter dette lands tiltrædelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab er en støtte, der i henhold til traktatens artikel 92, stk. 1, er uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 2

Denne beslutning er rettet til Den franske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 17. maj 1982.

På Kommissionens vegne

Frans ANDRIESSEN

Medlem af Kommissionen